

ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐ ภายใน ๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๘-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที ๑๔ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕ หน้า ๗

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ความจริง'ของยาสูบไทยตามกลไกตลาด เหตุผลกลด ชื่อน้อย โอกาสปลูกพืชทดแทนสูง

จุติมาศ สุกใส โครงการก่อตั้งมูลนิธิสื่อสารสาธารณะ เสียงแห่งความวิตกกังวลของผู้ผลิตบ่ม และค้ายาสูบที่เรียกร้องให้รัฐบาลทบทวนมาตรการด้านยาสูบเพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตยาสูบทั่วประเทศที่สะท้อนตามหนังสือในช่วง 3-4 เดือนที่ผ่านมา การกระชับมาตรการการคุ้มครองสุขภาพทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมการบริโภคยาสูบ พ.ศ. ... อาจสร้างความกังวลต่อผู้ปลูกยาสูบที่เกรงว่าจะสูญเสียอาชีพและแหล่งรายได้หลัก จนถึงจะทำให้ผู้ปลูกยาสูบ "สูญพันธุ์"ยังไม่รวมถึงอนาคตที่กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก ซึ่งจะจัดประชุม ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลี ในวันที่ 12-17 พฤศจิกายน 2555 ซึ่งมี ร่างมาตรา (17) และ (18) ที่กำหนดให้รัฐบาลกำหนดกลไกเพื่อส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนยาสูบในอนาคตสำหรับประเทศไทย แม้กลไกระหว่างประเทศและ พ.ร.บ.ควบคุมการบริโภคยาสูบยังไม่บังคับใช้ ทว่าข้อมูลจากกรมสรรพสามิตระบุว่า ปริมาณผู้ปลูกยาสูบ พื้นที่ปลูก และปริมาณการรับซื้อยาสูบของเกษตรกรในประเทศไทยกำลังลดลง สาเหตุหนึ่งเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณการรับซื้อยาสูบของโรงงานยาสูบ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ใช้ยาสูบในประเทศ ร้อยละ 80 และอีกร้อยละ 20 ให้มีการนำเข้าจากต่างประเทศได้ เมื่อบุหรี่ยี่ นำ (จากต่างประเทศ) เข้าตีตลาดบุหรี่ยี่ (ไทย) ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบมียอดขายที่ลดลง ก็ส่งผลให้ยอดการซื้อยาสูบในประเทศลดลงตามกลไกตลาดปกติ ทั้งยังทำให้ผู้ปลูกยาสูบที่ขึ้นทะเบียนกับกรมสรรพสามิตลดลง ตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2551-2554 ข้อมูลจากกรมสรรพสามิตระบุว่า มีผู้ปลูกยาสูบรวมเพียง 49,166 ราย ในช่วงฤดูการผลิตปี 2553/2554 ลดลงเมื่อเทียบกับ 63,158 รายในฤดูการผลิตปี 2551/2552 เนื่องจาก ผู้ปลูกยาสูบ

บางส่วนเปลี่ยนไปปลูกพืช เศรษฐกิจอื่นๆ ที่ได้ราคาดีตามกลไกตลาด เช่น การปลูกข้าว จากแนวโน้มนโยบายข้าวของรัฐอาจเป็นไปได้ว่าหากมีการชลประทานที่เหมาะสมและไม่มีภัยธรรมชาติ ราคาข้าวที่สูงขึ้นน่าจะสร้างแรงจูงใจโดยธรรมชาติให้เกษตรกรปลูกข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่อุดมสมบูรณ์และระบบการชลประทานที่เหมาะสม เกษตรกรที่ปลูกยาสูบมีทั้งผู้ที่ปลูกยาสูบเป็นหลักและผู้ปลูกยาสูบเป็นพืชเสริมระหว่างการปลูกข้าว เกษตรกรจึงสามารถปรับและเลือกการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับสภาวะตลาดผู้ผลิตยาสูบในประเทศไทยไม่ได้ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก ดังนั้นตลาดจึงแคบกว่าการปลูกข้าวและพืชผลทางการเกษตรต่างๆ เมื่อการปลูกยาสูบมีความยืดหยุ่นด้านตลาดค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับข้าว อาจส่งผลให้พื้นที่การปลูกยาสูบลดลงเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ฤดูการปลูกปี 2551/2552 จนปัจจุบัน

นอกเหนือจากปัจจัยด้านตลาดการวิจัย "สุขภาพของผู้ปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ : ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่ควรตระหนัก" โดย จิรวัดน์ เจริญสถาพรกุล สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์ และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการสนับสนุนทุนวิจัยจากศูนย์วิจัย และจัดการความรู้เพื่อควบคุมยาสูบ (ศจย.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า การปลูกยาสูบในตำบลแห่งหนึ่ง จังหวัดสุโขทัย มีอัตราการใช้สารปราบศัตรูพืช ต่อไร่ในยาสูบในปริมาณสูงกว่าการใช้สารปราบศัตรูพืชในการปลูกข้าวในตำบลที่ศึกษาเปรียบเทียบในจังหวัดเดียวกัน เนื่องจากยาสูบมีโรคและแมลงรบกวนมาก ทำให้ผู้ปลูกยาสูบมีค่าใช้จ่ายในการใช้สารปราบศัตรูพืชต่อไร่และสูงกว่าการปลูกข้าว ทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการได้รับสารพิษที่องค์การอนามัยโลก จัดว่าเป็นสารเคมีที่มีพิษร้ายแรงอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เมื่อคำนวณในพื้นที่ตัวอย่างพบว่า การปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ในจังหวัดสุโขทัย ขาดทุนสุทธิ 6,715.29 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงต้นทุนด้านสุขภาพที่ต้องจ่าย เนื่องจากการป้องกัน การรักษา และการขาดรายได้เนื่องจากการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการสัมผัสกับสารเคมีที่ใช้ในการปลูกยาสูบอีกถึง 369.19 บาทต่อไร่ เมื่อเทียบกับต้นทุนสุขภาพจากการปลูกข้าวอย่างเดียว ในจังหวัดเดียวกันที่คิดเป็นเงินเพียง 110.16 บาทต่อไร่

ด้วยโอกาสที่จะปลูกพืชเศรษฐกิจและพืชทดแทนอื่นๆ เช่น พริกใหญ่ ข้าวโพดหวาน ค่ะน้า แทนยาสูบ เกษตรกรยังสามารถมีทางเลือกที่ไม่ต้องเสี่ยงกับสารเคมีรุนแรงและตลาดยาสูบที่หดแคบลง ส่งผลโดยธรรมชาติทำให้จำนวนพื้นที่ปลูกและจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบลดลง โดยไม่ต้องอาศัยกลไกกำกับการค้าบุหรี่ยิ่งในและต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน ข้อมูลเหล่านี้ชี้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอีกมุมหนึ่ง สะท้อนกลไกตลาดตามปกติ และการปรับตัวต่อ

การเปลี่ยนแปลงโดยสมัครใจของเกษตรกรที่เปลี่ยนไปปลูกพืชที่ขายได้ในท้องตลาดกว้างขวาง มี
ต้นทุนต่ำ ทั้งยังไม่เสี่ยงต่อสุขภาพ เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น